

Oponentský posudek k diplomové práci Bc. Moniky Novákové

Autor práce: Bc. Monika Nováková

Studijní obor: Hudební výchova - Sborníctví

Název diplomové práce: Metodika práce s lidovou písní na 1. a 2. stupni ZŠ v duchu Orff-Schulwerku

Vedoucí práce: PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. et. Mag. art. Jitka Kopřivová

Diplomová práce Bc. Moniky Novákové je složena ze dvou částí: teoretické a praktické. V teoretické části popisuje autorka vznik a principy Orffova Schulwerku a jeho možnou souvislost s výukou hudební výchovy na základních školách. Dále se věnuje konceptům Émila Jaques-Dalcroze a Zoltána Kodályho jakožto pedagogickým systémům, kteří dle autorčina názoru mohou obohatit vyučovací praxi v duchu Carla Orffa. Studentka hledá i průniky všech tří přístupů. Nakonec se věnuje metodice práce s lidovou písní v duchu Carla Orffa. V praktické části autorka navrhuje konkrétní příklady didaktického zpracování jedno- i dvouhlasých lidových písní v souladu s Orffovým Schulwerkem v aplikačním prostředí přípravných oddělení dětských sborů či pěveckých sborů složených z žáků 1.- 4. třídy,¹ některé úkoly jsou vypracovány s ohledem na žáky starší.² Veškeré lidové písně autorka upravila pro Orffovy a další doprovodné nástroje (klavír, flétny, klarinet, housle violoncello, kontrabas) a přikládá je ve formátu .pdf a .sib k diplomové práci. Navrhované příklady autorka částečně vyzkoušela během své vlastní pedagogické praxe.³

Teoretická část je srozumitelná, přehledná a zachycuje základní informace daných témat. V kapitole 2.2.1 bych zvážila doplnění následujících aspektů:

- proměna Orff-Schulwerk centra založeného roku 1961 v Salzburgu v Orffův institut, který patří ke stěžejním nositelům pedagogického odkazu Carla Orffa
- vznik, funkce a úkoly Orff-Fora a Orffových asociací
- celosvětové adaptace německých sešitů Orffova Schulwerku „Musik für Kinder“
- vznik Orffových nástrojů a jejich odůvodnění
- uplatnění Orffova Schulwerku v dnešní široké vyučovací praxi

---

¹ Str. 42

² Aktivity pro žáky 4.-6. třídy, str. 56

³ Str. 76

Praktická část obsahuje propracované koncepty práce s lidovou písní v duchu Orffova Schulwerku včetně motivace, možností jejich ztvárnění a koncertního provedení. Z hlediska školní praxe shledávám za velmi vydařený ostinátní doprovod koledy „Stojí vrba košatá“ na str. 52, který si žáci díky lehkosti ostinátních figur osvojí velmi rychle. V praktických příkladech zpracování lidových písní jsou zapojeny mj. tyto elementy práce v duchu Orffova Schulwerku: hra na tělo, Orffovy nástroje, propojení hudby, pohybu a řeči, tvořivá činnost a improvizace (textová, pěvecká, pohybová) aj.

Text splňuje formální požadavky závěrečné diplomové práce se všemi náležitostmi. Obsahové členění a formátování práce je přehledné a jednotné. Jazykový styl práce je snadno srozumitelný, čtivý, stylisticky v pořádku s minimálním počtem překlepů.⁴

Čtenář si všimne diskrepance mezi zadáním diplomové práce a jejím řešením. Název diplomové práce „Metodika práce s lidovou písní na 1. a 2. stupni ZŠ v duchu Orff-Schulwerku“ neodpovídá ve vybraných aspektech vlastnímu řešení práce v těchto bodech:

- „Většina níže popsaných aktivit je určena pro první stupeň základní školy, ale lze je využít i na stupni druhém (např. pohybové aktivity, vícehlasé úpravy a podobně).“⁵
- Autorka nezmiňuje možnosti práce s lidovou písní na konci povinné školní docházky v 8. a 9. třídě ZŠ a případné problémy během výuky této cílové skupiny. Zaměřuje se především na pěvecké sbory nižšího stupně ZŠ a přípravná oddělení pěveckých sborů.
- Ke zvážení shledávám prohloubení aspektů Orffova Schulwerku v teoretické části na úkor ostatních alternativních přístupů, stejně jako detailnější popis aplikace Orffova Schulwerku do školního prostředí.

Práci shledávám pro pedagogickou praxi v dětských sborech a v rámci výuky hudební výchovy na 1. stupni a v pěveckých sborech této věkové kategorie za velmi přínosnou. Zpracované úpravy písní včetně jejich metodických návodů obohacují didaktický repertoár učitele.

Práce po stránce obsahové, formální a jazykové splňuje požadavky kladené na úroveň diplomových prací a doporučuji ji k obhajobě.

---

⁴ Překlepy: Delcroze/ Dalcroze (str. 17), Keetmnn/ Keetmann (str. 22), vrba (str. 50)

⁵ Cit. z práce str. 38

Náměty k diskuzi:

1. V kapitole poslání estetické (hudební) výchovy zmiňujete, že cílem učitele by nemělo být pouze zvládnutí ministerstvem daného curricula, ale i probuzení nadšení pro daný předmět u žáků samotných. Toto nadšení popisujete na fenoménu *toku* (flow)⁶ amerického psychologa Csikszentmialyia a uvádíte měkolik elementů potřebných k jeho dosažení. Do jaké míry jsou tyto elementy shodné s principy pedagogické práce v duchu Orffova Schulwerku? Uveďte konkrétní příklady...
2. V kapitole 2.1.2 uvádíte, že vzhledem k překonávání encyklopedického vzdělání na straně jedné a podpoře rozvoje klíčových kompetencí na straně druhé jsou principy Orffova Schulwerku ve shodě s rámcovým vzdělávacím programem pro základní a střední školy. Zvažte, s jakými problémy se může aplikace Orffova Schulwerku potýkat v podmínkách současného českého školství.
3. Co si lze představit pod pojmem Orff-Schulwerk (Orffův Schulwerk)? Z čeho pochází označení SCHULWERK? Je z tohoto zřejmé, že se jedná o „dílo“ pouze pro školy?
4. V práci se věnujete především nižšímu stupni základních škol. Jak by dle Vás měla vypadat výuka v duchu Orffova Schulwerku na 2. st. ZŠ (se zaměřením na lidovou píseň)? Uveďte konkrétní příklady.
5. Na str. 36 uvádíte jako společný bod přístupů Kodályho, Jaques-Dalcroze a Orffa ELEMENTARIZACI. Co rozumíte tímto „procesem“ v kontextu Orffova Schulwerku? Uveďte konkrétní příklady...
6. Na str. 36 uvádíte jako společný bod přístupů Kodályho, Jaques-Dalcroze a Orffa LIDOVOU PÍSEŇ. Proč se dle Vašeho názoru všichni tři pedagogové opírají o lidovou píseň? Jaké je postavení lidové písně v kontextu českého základního školství? V čem tkví problém časté „neoblíbenosti“ lidové písně u žáků 2. stupně? Kdo se v českém prostředí věnuje (věnoval) zpracování lidových písní a říkadel pro potřeby školní praxe v duchu idejí Carla Orffa?

V Mladé Boleslavi, dne 19. srpna 2015

Mgr. et Mag. art. Jitka Kopřivová

---

⁶ Str. 10 a 11